

Planul de Amenajare a Teritoriului Județean Covasna

Volum 1 – Studii de fundamentare

Studiul de fundamentare 8: Planificarea teritorială în contextul politicilor și strategiilor europene

Noiembrie 2023

Planul de amenajare a teritoriului județean Covasna

contract nr. 139 / 14.03.2023

Volum 1 – Studii de fundamentare

Studiul de fundamentare 8: Planificarea teritorială în contextul politicilor și strategiilor europene

Beneficiar: Județul Covasna

Tamaș Sandor, președintele Consiliului Județean Covasna

Riti Oliver-Raul, Arhitect Șef

Elaborator:

Asocierea S.C. ECO MAPS S.R.L., Lider de Asociere, S.C. IHS Romania S.R.L., Asociat

Călin Roman,
Director General

Sorina Racoviceanu,
dr. arh-urbanist
Director

Noiembrie 2023

Colectiv de elaborare a documentației privind P.A.T.J. COVASNA

ETAPA I: STUDII DE FUNDAMENTARE

**PLANIFICAREA TERITORIALĂ ÎN CONTEXTUL POLITICILOR
ȘI STRATEGIILOR EUROPENE**

S.C. I.H.S. Romania SRL

**Coordonator echipă de specialiști în
elaborarea documentației PATJ Covasna**

dr. urb. arh. Nicolae Tarălungă
Specialist urbanist atestat RUR simbol B

**Elaboratori de specialitate în domeniul
amenajării teritoriului și urbanism**

dr. urb. arh. Sorina Racoviceanu,
Specialist urbanist atestat RUR simbol B și A

**Elaboratori de specialitate în domeniul
urbanismului**

dr. urb.arh. Nicolae Tarălungă

S.C. ECO MAPS S.R.L

Coordonator contract

Specialiști GIS

dr. geogr. urbanist Ciprian Moldovan,
Specialist urbanist atestat RUR simbol G9

Întocmire cartograme GIS

geogr. Loredana Bufnea

Noiembrie 2023

Obiectivul studiului

Prin Caietul de Sarcini, Autoritatea Contractantă a solicitat în cadrul Etapei 1, Studii de Fundamentare, elaborarea studiului *Planificarea teritorială în contextul politicilor și strategiilor europene*.

Necesitatea acestui studiu este dată de cunoașterea contextului european al politicilor teritoriale care guvernează formularea strategiilor teritoriale care fundamentează dezvoltarea județului Covasna.

Pentru a răspunde acestei solicitări, elaboratorii prezintă documentele ale Uniunii Europene ce dezvoltă principii și politici ce ghidează Statele membre în elaborarea documentațiilor necesare reducerii disparitățile regionale, de atingere a coeziunii teritoriale în procesul de integrare și de promovare a coeziunii economice, sociale și teritoriale. În cadrul acestui document sunt aduse în discuție politicile ce privesc coeziunea teritorială realizate în perioada președinției suedeze a Consiliului UE în anul 2023.

Surse care prezintă detaliat documentele menționate sunt:

- pagina dedicată promovării și implementării Tratatului Lisabona: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/PDF/?uri=OJ:C:2007:306:FULL>
- pagina dedicată promovării și implementării *Agendei Teritoriale 2030*, disponibilă la link <https://territorialagenda.eu/ro/#>.
- pagina dedicată promovării și implementării *Agendei Teritoriale 2020*: https://ec.europa.eu/regional_policy/en/information/publications/communications/2011/territorial-agenda-of-the-european-union-2020
- pagina dedicată promovării și implementării *Perspectiva de dezvoltare spațială europeană* <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/a8abd557-e346-4531-a6ef-e81d3d95027f/language-en/format-PDF/source-287285340>
- pagina dedicată promovării și implementării *Cartea verde* privind coeziunea teritorială și dezbaterile privind viitoarea reformă a politicii de coeziune <https://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2010:117E:0065:0072:RO:PDF>
- pagina dedicată promovării și implementării Carta europeană a Amenajării Teritoriului - Carta de la Torremolinos : https://geografie.ubbcluj.ro/ccau/doc_cadru/CEAT.pdf

Contextul elaborării documentului

Agenda Teritorială a Europei, în versiunea 2020 și 2030, reprezintă cadru strategic pentru realizarea coeziunii teritoriale prin stabilirea de principii, obiective și priorități de intervenție prin proiecte, pentru dezvoltarea teritorială la nivelul UE prin cooperarea între statele membre, regiuni și orașe pentru reducerea disparităților regionale și promovarea dezvoltării policentrice echilibrate.

Consiliul județean Covasna ca autoritate județeană este responsabil pentru transpunerea obiectivelor și priorităților Agendei Teritoriale prin proiectarea și implementarea de politici, programe și proiecte de planificare a teritoriului și dezvoltare teritorială care se aliniază cu obiectivele Agendei Teritoriale.

În conformitate cu Legea nr. 350/2001 privind amenajarea teritoriului și urbanismul, cu modificările și completările ulterioare, activitățile principale de amenajare a teritoriului și de urbanism constau în transpunerea la nivelul întregului teritoriu național a strategiilor, politicilor și programelor de dezvoltare durabilă în profil teritorial, precum și urmărirea aplicării acestora în conformitate cu documentațiile de specialitate legal aprobate.

În coordonare cu Strategia de Dezvoltare a Teritoriului României (SDTR), strategia de dezvoltare teritorială a județului Covasna, parte integrantă a Planului de Amenajare a Teritoriului Județean Covasna, urmărește principiile strategice menționate în caseta 1:

Caseta 1: Principii strategice menționate în SDTR:

- racordarea teritoriului național la rețeaua europeană și intercontinentală a polilor de dezvoltare și a coridoarelor de transport;
- dezvoltarea rețelei de localități și structurarea zonelor funcționale urbane;
- promovarea solidarității urban-rural și dezvoltarea adecvată a diferitelor categorii de teritorii;
- consolidarea și dezvoltarea rețelei de legături interregionale;
- protejarea, promovarea și valorificarea patrimoniului natural și cultural¹

Dimensiunea teritorială a dezvoltării menționate la nivel european

Documente privind politici explicit teritoriale privind principiul coeziunii teritoriale au apărut mai mult pe agenda UE la sfârșitul anilor 1990 și începutul anilor 2000. Accentul pus pe aspectele teritoriale a apărut ca răspuns la preocupările tot mai mari cu privire la dezechilibrele spațiale cu efect asupra inegalității distribuției resurselor și oportunităților pe teritoriile Statelor Membre ale Uniunii Europene. Scopul Coeziunii Teritoriale este de a asigura o dezvoltare policentrică, echilibrată și armonioasă în regiunile europene, ținând cont de caracteristicile specifice, oportunitățile și nevoile cu care se confruntă comunitățile acestor regiunii.

În peisajul politicilor privind reducerii disparitățile regionale, de atingere a coeziunii teritoriale în procesul de integrare și de promovare a coeziunii economice, sociale și teritoriale în întreaga Uniune Europeană prin investiții necesare dezvoltării și infrastructurii durabile au fost adoptate documente a căror listare, în cadrul acestui document, se bazează pe documentul privind coeziunea teritorială realizat de Sverker Lindblad în perioada președinției suedeze a Consiliului UE în anul 2023.

¹ Sursa: Strategia de Dezvoltare Teritorială a României

Aspecte cheie privind coeziune teritorială:

Principii care vizează promovarea unei dezvoltări teritoriale echilibrate și reducerea disparităților pe teritoriul european:

1. Accent pe integrarea cu coeziunea economică și socială: Comisia Europeană subliniază că coeziunea teritorială este o componentă esențială a politicii de coeziune mai ample a UE, care include și coeziunea economică și socială. Comisia subliniază necesitatea unei abordări integrate, recunoscând faptul că abordarea disparităților teritoriale contribuie la atingerea obiectivelor generale economice, sociale și de durabilitate ale UE.
2. Politici adaptate și abordare bazată pe locul proiectului: Comisia recunoaște că regiunile din UE au caracteristici, provocări și oportunități diverse. Prin urmare, pledează pentru o abordare bazată pe loc în proiectarea și implementarea politicilor de coeziune teritorială. Această abordare ține cont de specificul fiecărui teritoriu, permițând soluții personalizate care iau în considerare contextul, activele și nevoile locale.
3. Guvernanță și cooperare pe mai multe niveluri: Comisia promovează importanța cooperării între diferitele niveluri de guvernanță (european, național, regional și local) în punerea în aplicare a politicilor de coeziune teritorială. Implicarea părților interesate regionale și locale este considerată crucială pentru a garanta că politicile abordează provocările locale și promovează asumarea și angajamentul.
4. Colaborare transfrontalieră și transnațională: Comisia subliniază importanța încurajării cooperării transfrontaliere și transnaționale pentru a aborda provocările comune, cum ar fi problemele de mediu, infrastructura de transport și dezvoltarea regională. Programul INTERREG, de exemplu, urmărește să faciliteze cooperarea și parteneriatele între regiunile UE pentru a sprijini dezvoltarea teritorială integrată.
5. Legături urban-rural: Comisia recunoaște interdependența dintre zonele urbane și rurale, subliniind necesitatea de a consolida legăturile acestora și de a crea relații reciproc avantajoase. Politicile și investițiile care vizează coeziunea teritorială ar trebui să ia în considerare legăturile dintre zonele urbane și rurale pentru a promova o dezvoltare teritorială echilibrată.
6. Dezvoltare durabilă: Comisia Europeană aliniază obiectivele de coeziune teritorială cu obiectivele sale mai ample de durabilitate, cum ar fi Pactul verde european și Agenda 2030 pentru Dezvoltare Durabilă a Națiunilor Unite. Aceasta implică promovarea creșterii durabile, protejarea resurselor naturale și creșterea bunăstării sociale și economice în conformitate cu obiectivele de coeziune teritorială.

Perspectiva dezvoltării spațiale a Europei - ESDP (1999)

Conceptul privind Coeziunea Teritorială a fost menționat pentru prima dată într-o comunicare a Comisiei Europene în 1999 și, de atunci, a fost dezvoltat în continuare prin diverse documente de politică și strategii. În 2001, a fost adoptată Perspectiva de dezvoltare spațială europeană (PESD), care stabilește principiile cheie pentru realizarea coeziunii teritoriale și promovarea unui sistem urban echilibrat și policentric.

Documentul stabilește pentru prima dată un cadru pentru a asigura o dezvoltare teritorială durabilă și echilibrată a teritoriului european, bazat pe acceptarea necesității unei viziuni pan europene asupra viitorului Europei. În 2001 a fost adoptată Perspectiva de dezvoltare spațială europeană care stabilește principiile cheie pentru realizarea coeziunii teritoriale și promovarea unui sistem urban echilibrat și policentric.

Ca scurtă istorie putem menționa formularea primei versiuni a Perspectivei de dezvoltare teritorială a Europei (European Spatial Development Perspective - ESDP), la Noordwijk în 1997, care a fost aprobat în 1999 la Potsdam și a constituit o primă încercare de identificare a consensului asupra direcției către care să se îndrepte Europa.

ESDP a stabilit Dezvoltarea spațială echilibrată constituie motivul central al acestui document. În document se precizează faptul că teritoriul constituie una dintre dimensiunile politicii europene, în condițiile în care existența disparităților în privința dezvoltărilor spațiale constituie una dintre caracteristicile Europei. Din punct de vedere al obiectivelor, dezvoltarea echilibrată și durabilă a spațiului pleacă de la cei trei piloni ai dezvoltării durabile: societatea, economia, mediul. Perspectiva dezvoltării spațiale europene (PESD), adoptată în 1999, a subliniat importanța a trei obiective de bază ale politicii pentru realizarea coeziunii teritoriale:

- Dezvoltare urbană echilibrată și policentrică: promovarea unei distribuții mai echilibrate a activității economice și a populației pe teritoriul european, evitându-se astfel concentrarea resurselor și oportunităților în câteva zone metropolitane.
- Accesibilitate mai bună la informații și cunoștințe pentru toate regiunile: asigurarea faptului că toate zonele au acces la servicii și resurse esențiale, inclusiv la rețelele moderne de comunicații și la infrastructura de transport.
- Gestionarea înțeleaptă a patrimoniului natural și cultural: conservarea și îmbunătățirea peisajului european, a biodiversității și a bunurilor culturale, promovând în același timp dezvoltarea durabilă și creșterea economică.

De atunci, înțelegerea coeziunii teritoriale a fost dezvoltată și extinsă prin diverse documente de politică, cum ar fi Agenda teritorială 2020 și Agenda teritorială 2030. Aceste agende stabilesc prioritățile pentru dezvoltarea teritorială și subliniază importanța cooperării dintre statele membre, regiuni, și orașe pentru a face față provocărilor comune și a obține o creștere durabilă și favorabilă incluziunii.

Tratatul Lisabona

Coeziunea teritorială a fost integrată oficial în tratatele UE cu Tratatul de la Lisabona în 2007. Articolul 174 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene (TFUE) subliniază importanța coeziunii economice, sociale și teritoriale, subliniind necesitatea de a aborda disparitățile dintre diferite regiuni și provocările puse de zonele defavorizate:

„Pentru a-și promova dezvoltarea generală armonioasă, Uniunea își dezvoltă și își va continua acțiunile care să conducă la consolidarea coeziunii sale economice, sociale și teritoriale.

În special, Uniunea urmărește reducerea disparităților dintre nivelurile de dezvoltare ale diferitelor regiuni și a întârzierii regiunilor defavorizate.

Dintre regiunile în cauză, se va acorda o atenție deosebită zonelor rurale, zonelor afectate de tranziția industrială și regiunilor care suferă de handicapuri naturale sau demografice grave și permanente, cum ar fi regiunile cele mai nordice cu densitate foarte scăzută a populației și insulare, transfrontaliere și munți. regiuni."

Ulterior coeziunea teritorială a devenit subiect de coordonare cu politica de coeziune a UE. Perioada de programare 2014-2020 a marcat un pas semnificativ în această direcție, întrucât Fondul European de Dezvoltare Regională (FEDR) și Fondul de Coeziune au început să aloce mai multe resurse pentru promovarea dezvoltării teritoriale integrate, inclusiv inițiative de cooperare transfrontalieră, transnațională și interregională.

Cartea Verde

Modelul de organizare teritorială a continentului european, în special a rețelei de localități, este unic, iar răspunsul politicilor la acest fapt rezidă în acțiuni pe trei fronturi - concentrare, conectare și cooperare. Comisia Europeană a publicat Cartea Verde privind coeziunea teritorială în octombrie 2008.

Documentul, intitulat „Transformarea diversității teritoriale în forță”, și-a propus să stimuleze dezbaterile și să strângă feedback cu privire la diferite aspecte ale coeziunii teritoriale de la părțile interesate, inclusiv autoritățile naționale, regionale și locale, ONG-uri, cercetători și publicul larg.

Cartea Verde a recunoscut că disparitățile teritoriale rămân o provocare în cadrul Uniunii Europene și a subliniat necesitatea unor politici mai eficiente pentru a aborda aceste disparități. Procesul de consultare care a urmat publicării Cărții Verzi a contribuit la colectarea de informații valoroase, care au informat evoluțiile ulterioare ale politicilor și strategiile legate de coeziunea teritorială, aspect care a continuat să-și dezvolte și să-și perfecționeze abordarea prin diverse documente de politică, strategii și propuneri legislative.

Printre reperele cheie în acest sens se numără adoptarea Agendei teritoriale 2020 în 2011, integrarea obiectivelor de coeziune teritorială în perioada de programare 2014-2020 pentru Fondurile structurale și de investiții europene și, mai recentă, Agenda Teritorială 2030.

Agenda teritorială

Agenda teritorială reprezintă cadrul strategic de politică care ghidează modul în care Uniunea Europeană abordează problema coeziunii teritoriale prin faptul că stabilește prioritățile, obiectivele și principiile pe care statele membre, regiunile și orașele ar trebui să le urmeze pentru a promova o dezvoltare teritorială echilibrată și armonioasă în întreaga UE.

Agenda teritorială își propune să ofere o strategie coerentă și globală pentru realizarea coeziunii teritoriale prin abordarea disparităților regionale, promovarea cooperării între teritorii și creșterea competitivității regiunilor europene. Ajută la transpunerea conceptului de coeziune teritorială în acțiuni și inițiative politice concrete.

Prima agendă teritorială, adoptată în 2007, a fost revizuită în 2011 pentru a crea Agenda teritorială 2020, care a stabilit următoarele priorități-cheie care ajută la orientarea politicilor și programelor UE în promovarea coeziunii teritoriale și au informat alocarea resurselor în cadrul Fondurilor Structurale și de Investiții Europene:

- Promovarea dezvoltării teritoriale policentrice și echilibrate
- Încurajarea dezvoltării integrate în orașe, zone rurale și regiuni specifice
- Integrarea teritorială în regiunile funcționale transfrontaliere și transnaționale
- Asigurarea competitivității globale a regiunilor bazate pe economii locale puternice
- Îmbunătățirea conectivității teritoriale pentru indivizi, comunități și întreprinderi
- Gestionarea și conectarea valorilor ecologice, peisagistice și culturale ale regiunilor

Agenda teritorială 2030

În 2020, UE și statele membre au adoptat Agenda teritorială 2030 actualizată, care a aliniat și mai mult obiectivele de dezvoltare teritorială ale UE cu Agenda 2030 pentru dezvoltare durabilă a Națiunilor Unite și Pactul verde european. Agenda teritorială 2030 a introdus următoarele priorități:

- Europa Justă
- Europa echilibrată: dezvoltare teritorială mai echilibrată, susținută de diversitatea Europei.
- Regiuni funcționale: Dezvoltare locală și regională convergentă, mai puține inegalități între locuri.
- Integrarea dincolo de granițe: traiul și munca mai ușoară peste granițele naționale.
- Europă verde
- Mediu sănătos: mijloace de trai ecologic mai bune, orașe, orașe și regiuni neutre din punct de vedere climatic și rezistente.
- Economia circulară: economii locale puternice și durabile într-o lume globalizată.
- Conexiuni durabile: conectivitate digitală și fizică durabilă a locurilor.

Prin abordarea acestor priorități, obiectivul „Europa justă și verde” din cadrul Agendei teritoriale 2030 urmărește să creeze un teritoriu european mai echitabil, mai rezistent la climă și mai durabil din punct de vedere al mediului.

Agenda teritorială, atât în versiunea 2020, cât și în cea din 2030, servește drept cadru strategic pentru realizarea coeziunii teritoriale prin stabilirea de priorități, obiective și principii pentru dezvoltarea teritorială la nivelul UE. Încurajează cooperarea între statele membre, regiuni și orașe și asigură că politicile și programele UE contribuie la reducerea disparităților regionale și la promovarea dezvoltării echilibrate.

Acțiunile-pilot ale agendei teritoriale (Acțiuni-pilot AT) sunt un set de proiecte practice și inițiative care vizează să facă Agenda teritorială 2030 mai concretă și mai tangibilă. Acestea sunt concepute pentru a ajuta la implementarea priorităților și obiectivelor Agendei Teritoriale 2030, demonstrând modul în care politicile de planificare a teritoriului și de dezvoltare teritorială pot fi aplicate în practică. Prezentând soluții inovatoare, bune practici și povești de succes, acțiunile pilot AT pot inspira și ghida alte regiuni și localități în eforturile lor de a promova coeziunea teritorială și dezvoltarea durabilă. Acțiunile pilot AT se concentrează pe aspecte precum:

Cooperare intersectorială: Acțiunile pilot AT promovează abordări integrate ale dezvoltării teritoriale prin reunirea diferitelor sectoare, părți interesate și niveluri de guvernare. Ele încurajează colaborarea între diferite domenii de politică, cum ar fi mediul, transportul, locuințele și dezvoltarea economică, pentru a aborda provocările teritoriale complexe și interdependente.

Soluții bazate pe locul proiectului: Acțiunile pilot AT subliniază importanța adaptării politicilor și intervențiilor la caracteristicile, nevoile și potențialul specifice ale teritoriilor individuale. Ele sprijină dezvoltarea și implementarea soluțiilor locale care reflectă atuurile și provocările unice ale fiecărui loc, sporind astfel eficacitatea și impactul politicilor de dezvoltare teritorială.

Experimentarea politicilor și inovarea: Acțiunile-pilot AT oferă o platformă pentru testarea abordărilor, instrumentelor și metodelor inovatoare în domeniul amenajării teritoriului și al dezvoltării teritoriale. Ele sprijină experimentarea politicilor, învățarea atât din succese, cât și din eșecuri, precum și schimbul de bune practici și lecții învățate între diferite regiuni și localități.

Consolidarea capacităților și transferul de cunoștințe: Acțiunile pilot AT contribuie la consolidarea capacităților și transferul de cunoștințe prin implicarea unei game largi de părți interesate, cum ar fi factorii de decizie, practicieni, cercetători și societatea civilă, în proiectarea, implementarea și evaluarea proiectelor pilot. Ele facilitează schimbul de experiențe, perspective și expertiză, sporind astfel capacitatea regiunilor și localităților de a aborda provocările teritoriale și de a implementa în mod eficient Agenda teritorială 2030.

Acțiunile-pilot AT pot acoperi o gamă largă de subiecte și teme, cum ar fi parteneriatele urban-rural, mobilitatea durabilă, adaptarea la climă, inovația socială sau conectivitatea digitală, în funcție de prioritățile și obiectivele specifice ale Agendei teritoriale 2030.

Europa 2020 – O strategie europeană pentru o creștere inteligentă, durabilă și favorabilă incluziunii (2010)²

Strategia Europa 2020 se axează pe trei priorități:

- creștere inteligentă - dezvoltarea unei economii bazate pe cunoaștere și inovare;
- creștere durabilă - promovarea unei economii mai eficiente din punctul de vedere al utilizării resurselor, mai ecologice și mai competitive;
- creștere favorabilă incluziunii - promovarea unei economii cu o rată ridicată a ocupării forței de muncă, în măsură să asigure coeziunea economică, socială și teritorială.

Tratatul de la Lisabona a adăugat coeziunea teritorială la obiectivele coeziunii economice și sociale. Prin urmare, este necesar să se abordeze acest obiectiv în cadrul noilor programe, punând accentul în special pe rolul orașelor, pe delimitările geografice funcționale, pe zonele care se confruntă cu probleme geografice sau demografice specifice și pe strategii macro-regionale.

Conceptul de coeziune teritorială include mai multe direcții majore, astfel:

- dezvoltarea armonioasă a teritoriului;
- valorificarea elementelor de potențial teritorial;
- utilizarea caracteristicilor geografice în dezvoltarea teritorială;
- orientarea în jurul a trei coordonate strategice cheie, respectiv concentrarea activităților umane, conectarea orașelor și teritoriilor și cooperarea reală în diverse domenii.

Coeziunea teritorială reprezintă un obiectiv politic la nivel european, iar politicile de dezvoltare teritorială sunt instrumente pentru atingerea acestuia, rolul său fiind de a adăuga la dezvoltarea economică și socială și valorificarea potențialului teritorial. Coeziunea teritorială presupune o consolidare a dimensiunii teritoriale în ansamblul politicilor comunitare și naționale, pentru valorizarea legăturilor dintre diferitele politici sectoriale și utilizarea potențialului specific fiecărui tip de teritoriu.

Coeziunea teritorială înseamnă în primul rând recunoașterea diversității teritoriale și nevoia de a construi pe baza acestei diversități pentru a genera dezvoltare socio-economică. Cunoașterea teritoriului este importantă pentru formularea și implementarea politicilor de dezvoltare multisectoriale integrate, iar planificarea strategică creează condițiile optime pentru ca fiecare dintre teritorii să-și valorifice potențialul și să-și crească nivelul de concentrare al activităților. Mai mult, teritoriile nu sunt elemente izolate și nu pot avea succes decât împreună. Integrarea, cooperarea și coordonarea între teritoriile UE precum și teritoriile naționale sunt factori cheie ai dezvoltării, prin posibilitatea de a atinge o masă critică și apoi prin exploatarea elementelor complementare.

Cercetările recente în domeniu arată că dezvoltarea rapidă are loc prin intermediul zonelor care concentrează forța economică. În condiții normale, orașele concentrează din ce în ce mai multe resurse economice și umane care conduc la creșterea urbanizării, generând o gamă largă de oportunități, permițând oamenilor să ocupe locuri de muncă de calitate mai bine remunerate, companiilor să recruteze angajați cu abilități potrivite, capitalurilor și ideilor să circule mai eficient. Pe măsură ce resursele se concentrează în jurul anumitor centre, economiile locale cresc accelerat, iar orașele propulsează economia cu mai multă forță și consistență decât înainte.

² Sursa: Strategia de Dezvoltare a Teritoriului României

Soluția pentru realizarea coeziunii cu zonele mai puțin dezvoltate, care rămân în urmă, este de a conecta oamenii care locuiesc aici cu oportunitățile din orașele mari. Pe termen lung se va realiza convergența standardelor de viață iar avantajele conferite de zonele competitive se vor distribui și către comunitățile mai sărace din apropiere, pentru că oamenii care au părăsit zonele deficitare aduc înapoi cu ei capital, locuri de muncă și idei. Orașele mici și mijlocii pot beneficia de creșterea generată de aglomerări prin cooperare și prin furnizarea serviciilor de bază către populația din zonele rurale.

Zonele urbane pot fi motoare de creștere și centre de creativitate și inovare. Prin urmare, ar trebui elaborată o agendă urbană ambițioasă, care să definească mai clar resursele financiare în vederea abordării problemelor urbane, conferind autorităților urbane un rol mai important în conceperea și punerea în aplicare a strategiilor de dezvoltare urbană. Acțiunea în domeniul urban, resursele aferente și orașele în cauză ar trebui identificate în mod clar în documentele de programare. Programele ar putea fi astfel concepute și gestionate nu doar la nivel național și regional, ci și la nivelul grupurilor de orașe sau la nivelul bazinelor fluviale.

Caracteristicile geografice sau demografice ar putea intensifica în anumite cazuri problemele de dezvoltare. Acesta este în special cazul regiunilor ultra-periferice, dar și al regiunilor cu o densitate a populației foarte scăzută și al regiunilor insulare, transfrontaliere și muntoase.

Coeziunea teritorială înseamnă și abordarea legăturilor dintre mediul urban și cel rural, din punct de vedere al accesului la infrastructuri și servicii abordabile și de calitate, precum și a problemelor din regiunile cu o mare concentrare de comunități marginalizate din punct de vedere social.

În final, strategiile macro-regionale ar trebui să reprezinte instrumente integrate cu un domeniu de acțiune amplu și susținute de o componentă transnațională consolidată, iar partea cea mai importantă a finanțării ar trebui să provină din programe naționale și regionale cofinanțate prin politica de coeziune și din alte resurse naționale.

Carta europeană a Amenajării Teritoriului - Carta de la Torremolinos (1983)

Documentul aprobat în cadrul Consiliului Europei stabilește principiile agreate la nivel european cu privire la activitatea de amenajare a teritoriului, conținând prevederi specifice pentru:

- **zonele rurale**, cu agricultura ca funcțiune de bază, au un rol important. Este esențială crearea unor condiții de viață acceptabile în mediul rural, în privința tuturor aspectelor economice, sociale, culturale și ecologice precum și a infrastructurilor și dotărilor, făcând diferența între regiunile rurale sub-dezvoltate și periferice și cele aflate în vecinătatea marilor conurbații.
- **zonele urbane** contribuie la dezvoltarea Europei și prezintă de obicei probleme de controlare a creșterii. O structură urbană echilibrată necesită implementarea sistematică a planurilor de folosință a terenurilor și aplicarea liniilor directoare pentru dezvoltarea activităților economice în beneficiul condițiilor de viață ale orașenilor.
- **zonele de frontieră**, mai mult decât altele, necesită o politică de coordonare între state. Scopul acestei politici este de a deschide frontierele și de a institui cooperarea și consultările transfrontaliere și folosirea comună a dotărilor de infrastructură.
- **zonele montane**: având în vedere importanța acestor zone, datorată funcțiunilor ecologice, economice, sociale, culturale și agricole pe care le îndeplinesc și a valorii lor

ca depozite de resurse naturale și de numeroasele constrângeri la care sunt supuse în aceste domenii de activitate, politica de gestionare a amenajării trebuie să acorde o importanță deosebită și adecvată conservării și dezvoltării regiunilor montane.

- **regiunile cu deficiențe de structură** în care condițiile de viață și muncă au progresat puțin, mai ales din motive istorice, sau care au rămas în urmă datorită schimbărilor bazei lor economice, necesită o asistență specială pentru ștergerea diferențelor care există între condițiile de viață și muncă din diferite state.
- **regiunile în declin:** este necesar să se dezvolte politici specifice în favoarea regiunilor în care activitatea economică a fost puternic încetinită de restructurarea industrială și de îmbătrânirea infrastructurii și a echipamentului industrial, care este în cele mai multe cazuri mono-structurat.
- **zonele de coastă și insulele:** dezvoltarea turismului de masă și a transportului în Europa și industrializarea zonelor de coastă, a insulelor și a mării necesită politici specifice care să asigure acestor regiuni o dezvoltare echilibrată și o urbanizare coordonată, având în vedere cerințele de conservare a mediului și caracteristicile regionale.